Jennifer Drummond Johansen

Rådgivningstjenesten i Norsk Fosterhjemsforening skal dekke medlemmenes behov for å drøfte og snakke med en fagperson om situasjoner og problemstillinger som oppleves som vanskelige. På rådgivningstelefonen kan man ringe inn og være anonym, men de fleste velger å presentere seg.

På denne siden presenteres noen av spørsmålene som kommer inn til rådgivningstjenesten i Norsk Fosterhjemsforening.

Glemt av barnevernet?

Vi får ofte henvendelser fra fosterforeldre som opplever at de ikke får den oppfølgningen de hadde forventet fra det kommunale barnevernet. De beskriver oppfølgingen som sjelden, uregelmessig og i perioder helt fraværende. Oppfølgingen er også ofte preget av lite kontinuitet, ved at fosterhjemmene er utsatt for hyppige skifter av saksbehandlere. Fosterforeldrene opplever at barnevernet driver brannslukking og at man handler ut i fra akutte behov her og nå. Fosterforeldrene selv hadde forestilt seg at de skulle bli en del av et team som jobber sammen for fosterbarnet og at man jobbet for å forebygge problemer istedenfor stadig å måtte ty til ad-hoc-løsninger.

Vi vet at det finnes mange fosterhjem der ute som er fornøyd med sin oppfølgning og veiledning fra barnevernet. Det er bra fordi vi vet at god kvalitet i oppfølgningen av fosterhjemmet, og et godt samarbeid mellom saksbehandler og fosterforeldre, kan være avgjørende for om plasseringen blir vellykket. En del fosterhjem opplever å ikke bli tilfredsstillende fulgt opp av barnevernet. I ytterste konsekvens kan dette medføre at barnet må flytte, noe som er svært alvorlig. Det er vår erfaring at de som ringer inn til oss, og som er fortvilet over manglende oppfølgning og veiledning, er fosterforeldre som opplever omsorgsoppgaven som svært krevende og som føler et stort behov for å få hjelp til å finne gode måter å møte fosterbarnet sitt på.

Veiledning og oppfølging av kommunale fosterhjem er en lovpålagt ytelse (Lov om barneverntjenester). Det er også nedfelt i Forskrift om fosterhjem og i fosterhjemsavtalen. (Fosterhjemsavtalen Q-0233). I henhold til loven innebærer dette at saksbehandler skal foreta minimum fire besøk i fosterhjemmet per år. I retningslinjer for fosterhjem finnes det mye nyttig informasjon om hvordan det forventes at barneverntjenestene skal drive sitt fosterhjemsarbeid. Der står det blant annet følgende om hvordan kommunene skal følge opp fosterbarnet:

Oppfølging av det enkelte barn

Barneverntjenesten har ansvaret for å hjelpe og støtte det enkelte barn og å iverksette de tiltak eller foreta de endringer som til enhver tid skulle vise seg nødvendige. Det kan for eksempel hende at barnet får behov for behandlingsrettede tiltak eller får behov for andre behandlingsrettede tiltak enn de som ble forutsatt ved plasseringen. Det kan også hende at barnet mistrives i fosterhjemmet slik at det blir behov for å finne ut hva dette skyldes og om det kan iverksettes tiltak som kan redusere denne misnøyen. Av og til kan det dessuten hende at barnet mistrives så sterkt at det er behov for å flytte barnet til et annet fosterhjem.

Når det treffes vedtak om omsorgsovertakelse skal barneverntjenesten også utarbeide en foreløpig plan for barnets omsorgssituasjon, som senere skal avløses av en permanent omsorgsplan. Planene skal være et verktøy til bruk ved oppfølgning, og dersom det er behov for andre tiltak enn det som opprinnelig ble beskrevet i planen, må planen revideres. Det er barnevernets ansvar å hele tiden sørge for at «kartet stemmer med terrenget». Fosterforeldrene bør få kopi av planene og de bør inkluderes i arbeidet med å utarbeide ny når det er nødvendig.

Om oppfølgning av fosterhjemmet sier retningslinjene:

Norsk Fosterhjemsforenings rådgivningstelefon betjenes av fagkonsulent Jennifer Drummond Johansen. Telefontjenesten har åpent på torsdager mellom klokken 09.00 og 15.00.

Ring vår fagkonsulent på telefon

23 31 54 00

Du kan også sende inn spørsmål til fagkonsulenten på e-post:

fagkonsulent@fosterhjemsforening.no

Oppfølging av fosterhjemmet

Ved plassering av barn i fosterhjem skal fosterforeldrene utøve den daglige omsorgen for barnet på vegne av enten de biologiske foreldrene (ved hjelpetiltak) eller barneverntjenesten (ved omsorgsovertakelsen). En viktig forutsetning for at fosterforeldrene skal klare denne oppgaven er at barneverntjenesten og fosterforeldrene etablerer et godt samarbeidsforhold og at barneverntjenesten er innstilt på å gi fosterforeldrene den oppfølging som er nødvendig.

Ansvaret for opplæring og veiledning av fosterhjemmene er fordelt mellom Statens barnevern og familievern og barneverntjenesten i kommunene. Statens barnevern og familievern ved regionene har ansvaret for at fosterhjemmene får nødvendig grunnopplæring og generell veiledning etter fosterhjemsplassering, mens barneverntjenesten i kommunen har ansvaret for den konkrete opplæringen og veiledningen i forhold til den enkelte fosterhjemsplasseringen.

Behovet for konkret opplæring og veiledning er svært varierende. Barneverntjenesten og fosterforeldrene må derfor i fellesskap kartlegge behovet og finne fram til hvordan det best kan dekkes. I tillegg er det viktig at forholdene legges til rette for at fosterforeldrene skal kunne få kontakt med og rask bistand fra barnevernstjenesten. Dette gjelder særlig i perioden like etter plasseringen, men også senere dersom det skulle oppstå spesielle situasjoner eller endringer som fører til behov for råd og støtte.

Når det gjelder veiledning til fosterforeldrene må det videre vurderes om barneverntjenesten selv skal stå for denne eller om det er behov for en ekstern veileder. Dersom barnet har særskilt problematikk, for eksempel funksjonshemming eller kronisk sykdom, bør fosterforeldrene få tilbud om veileder med særskilt kompetanse i forhold til denne problematikken.

Barneverntjenesten bør også vurdere behovet for oppfølging av fosterforeldrenes egne barn, og eventuelt ha egne samtaler med disse ved besøk i fosterhjemmet.

Når det gjelder besøkshyppigheten skal barnevernet besøke fosterhjemmet ved behov, men minimum fire ganger i året. Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å sikre en forsvarlig oppfølging og kontroll av hvordan barnet har det i fosterhjemmet. Dette vil kunne variere fra sak til sak ut fra hvordan plasseringen fungerer og hvor stort behov barnet og fosterforeldrene har for oppfølging og veiledning. Generelt vil det være behov for tett kontakt og oppfølging i den første tiden etter plassering, men det kan også senere oppstå faser hvor det igjen vil melde seg behov for tettere oppfølging, for eksempel ved skolestart, i ungdomstiden eller i perioder hvor det oppstår spesielle problemer.

Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn to år.